

**1η Συνδιάσκεψη
Παγκοσμίου Συμβουλίου Ηπειρωτών Εξωτερικού
Ιωάννινα, 28-30 Ιουλίου 2006**

***Ιστορικό και Εισήγηση από τον κ. Σπύρο Κωσταδήμα,
Υπεύθυνο Τύπου, Πανεπειρωτικής Ομοσπονδίας Γερμανίας***

Αγαπητές και αγαπητοί σύνεδροι, αξιότιμες κυρίες, αξιότιμοι κύριοι, η εισήγηση που μου ανέθεσε το Δ.Σ. της Ομοσπονδίας να παρουσιάσω δεν επιδιώκει να θεωρηθεί σαν επιστημονική μελέτη. Είναι μια σύντομη παρουσίαση των γεγονότων που έλαβαν χώρα τα σαρανταπέντε περίπου χρόνια της ηπειρωτικής αποδημίας στη Γερμανία. Πολλά από τα στοιχεία αυτά στηρίζονται και στις προσωπικές εμπειρίες μου και στις εμπειρίες των άλλων μελών του Δ.Σ. ή στις εισηγήσεις του πρώην προέδρου της Ομοσπονδίας κ. **Φώτου Κωνσταντίνου** και του τέως προέδρου κ. **Σπύρου Πάντου**.

Η αποδημία

Η ηπειρωτική αποδημία προς τη Γερμανία άρχισε με την υπογραφή της ελληνογερμανικής συμφωνίας το Μάρτιο του 1960. Σε πολλούς από εμάς θα είναι γνωστές οι εικόνες της εποχής εκείνης από προσωπικές εμπειρίες και στους νεότερους από τα δημοσιεύματα των εντύπων της εποχής. Ουρά στα κατά τόπους γραφεία του ελληνικού υπουργείου Εργασίας που έκαναν προτάσεις για το ποιος θα πάει στη Γερμανία. Γέμιζαν τα γραφεία των βουλευτών από τους υποψήφιους μετανάστες που τους παρακαλούσαν να παρέμβουν για να πάρουν την πολυπόθητη κάρτα. Και τέλος ουρά στα γραφεία της Γερμανικής Επιτροπής στη Βεραντζέρου στην Αθήνα, η οποία μετά από εξονυχιστικές εξετάσεις, έκανε την τελική επιλογή. Τα κριτήρια ήταν η υγεία και η παραγωγική ηλικία (18-45 ετών).

Και μετά η προετοιμασία της αναχώρησης. Με μια χρωματιστή ή καρώ βαλίτσα

με ένα κομποσκοίνι στη μέση, για να μην ανοίγει επειδή ήταν φτηνή, με λίγα πράγματα μέσα, αναχωρούσε με ένα άθλιο καράβι από τον Πειραιά για να φτάσει στην Ιταλία και από εκεί σιδηροδρομικώς στη Γερμανία.

Μόλις έφταναν εκεί, τους πήγαιναν στους λεγόμενους "ξενώνες" ή κοινώς "παράγκες" των βιομηχανιών. Δούλευαν όσο το δυνατό περισσότερες ώρες με σκοπό να μαζέψουν πολλά χρήματα για να τα στείλουν στην Ελλάδα για να ζήσει η οικογένεια που έμεινε εκεί, να χτίσουν ένα σπίτι κλπ., κλπ.

Στη Γερμανία όλοι οι μετανάστες από τον ευρωπαϊκό νότο βαπτίστηκαν "γκασταρμπαϊτερ" που σημαίνει «φιλοξενούμενος εργάτης» "Τι ευγενέστερο! θα έλεγε κανείς. Αλλά γρήγορα έγινε συνώνυμο του άξεστου, του παρακατιανού, του κατεργάρη, του ανθρώπου χωρίς δικαιώματα (έγινε βρισιά!)", όπως γράφει ο **Γεώργιος Ματζουράνης** στο βιβλίο του "**Ανάμεσα σε δύο κόσμους**" και συνεχίζει: "Η ονομασία φιλοξενούμενος υποδήλωνε τον άνθρωπο, ο οποίος δεν αποκτούσε ποτέ δικαιώματα, όσα χρόνια κι αν ζούσε στη Γερμανία".

Seite 2 von 5

Εμείς οι Ηπειρώτες μετανάστες και γενικά οι Έλληνες μετανάστες χωρίζουμε την υπερτεσσαρακονταετή μετανάστευση στις εξής περιόδους:

1η περίοδος: 1960-1967

2η περίοδος: 1967-1974 (τα χρόνια της δικτατορίας)

3η περίοδος: 1974-1980 (η περίοδος της μεταπολίτευσης) και

4η περίοδος: 1981 μέχρι σήμερα (η εποχή της ΕΟΚ τότε ή της Ε.Ε. σήμερα)

Η πρώτη περίοδος χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια της σχετικής προσαρμογής, των σκληρών οικονομιών (όπως ανάφερα παραπάνω).

Η δεύτερη περίοδος, η περίοδος της δικτατορίας, για την ασφυκτική αστυνόμευση που ασκούσαν οι ελληνικές υπηρεσίες, και τους αγώνες για την ελληνόφωνη εκπαίδευση.

Η τρίτη περίοδος, η περίοδος της μεταπολίτευσης, σημαδεύεται από τη μεταπολιτευτική ευφορία και το μεγάλο μεταναστευτικό ρεύμα.

Τέλος η τέταρτη περίοδος σημαδεύεται από την απόκτηση της ιδιότητας του πολίτη της ΕΟΚ (ΕΕ).

Κατά τον κ. Ματζουράνη, στο τέλος της πρώτης δεκαετίας το 12% των μεταναστών προερχόταν από την Ήπειρο, το 57% από τη Βόρειο Ελλάδα, το 10% από την Αττική, το 4% από τη Πελοπόννησο, το 6% από την Κρήτη και τα Δωδεκάνησα και το 10,5% από τη Στερεά Ελλάδα και τη Θεσσαλία.

Η επαγγελματική εξέλιξη

Από το 1973 χαλάρωσαν οι διατάξεις που απαγόρευαν στους μετανάστες την ελεύθερη επαγγελματική ιδιότητα. Από τότε πολλοί Ηπειρώτες επένδυσαν σε

επιχειρήσεις Εισαγωγών - Εξαγωγών, σε μπακάλικα, μπιραρίες και ιδιαίτερα σε εστιατόρια. Αυτό συνεχίστηκε και στη δεκαετία του 80.

«Η πληθώρα όμως των εστιατορίων και η ανάμειξη σ' αυτά ανίδεων, δημιούργησε κορεσμό και παρακμή που εξακολουθεί και σήμερα» γράφει ο **πρώην πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Ομοσπονδίας Γερμανίας κ. Φώτου Κωνσταντίνος** σε μια εισήγησή του.

Από τις αρχές του 80 μια άλλη μερίδα Ηπειρωτών επένδυσε σε τουριστικά γραφεία, καθαριστήρια ή άλλες σπάνιες επιχειρήσεις. Κατά τον κ. Φώτου τη δεκαετία του 80 ένα ποσοστό γύρω στο 20% εγκατέλειψε την εργασία του βιομηχανικού εργάτη και μεταπήδησε στον τομέα παροχής υπηρεσιών.

Η σχολική εκπαίδευση

Το σχολικό ήταν και είναι για τους Ηπειρώτες ένα από τα πιο σπουδαία θέματα που τους απασχολούν. Από το τέλος της πρώτης δεκαετίας, που έφεραν μαζί τους την οικογένεια και τα παιδιά τους, υπήρχαν και υπάρχουν ακόμη σήμερα ένα μωσαϊκό σχολείων. Ο μεγαλύτερος αριθμός

Seite 3 von 5

αυτών, όπως είναι φυσικό, πηγαίνει στα γερμανικά σχολεία και από αυτά το λιγότερο από 50% παρακολουθούν τα τμήματα μητρικής γλώσσας, όπως λέγονται, όπου μαθαίνουν την ελληνική γλώσσα. Από το έτος 1982-83 πολλαπλασιάστηκαν τα αμιγή ελληνικά σχολεία, οι απόφοιτοι των οποίων κατευθύνονται για σπουδές στην Ελλάδα.

Οι οργανώσεις των Ηπειρωτών

Σήμερα στη Γερμανία ζουν και εργάζονται 70.000 Ηπειρώτες περίπου και αποτελούν τη δεύτερη μεγαλύτερη ομάδα μεταναστών, μετά τους Ποντίους. Ένας από τους κύριους στόχους της Πανηπειρωτικής Ομοσπονδίας Γερμανίας τα επόμενα χρόνια θα αποτελέσει η συστηματική καταγραφή και συγκέντρωση στοιχείων που αφορούν την Ηπειρωτική Αποδημία.

Στο τέλος της πρώτης δεκαετίας άρχισαν να δημιουργούνται οι πρώτες οργανώσεις των Ηπειρωτών. Με πρωτοβουλία του δραστήριου συμπατριώτη μας και μετέπειτα προέδρου της Ομοσπονδίας κ. Σπύρου Πάντου και με τη συνεργασία των προξενικών αρχών και της Ιεράς Μητρόπολης Γερμανίας ιδρύθηκαν αρκετοί σύλλογοι σε όλη τη Γερμανία.

Γενικοί σκοποί της Ομοσπονδίας και όλων των Ηπειρωτικών Συλλόγων που ιδρύονταν ήταν οι εξής:

- Γνωριμία και επικοινωνία όλων των Ηπειρωτών της περιοχής, όπου είχε την έδρα ο Σύλλογος.
- Διατήρηση ηθών και εθίμων, παράδοσης, λαϊκής τέχνης, δημοτικών τραγουδιών.

• Συνεργασία με τις γερμανικές και ελληνικές αρχές, την Πανεπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας και όλους τους συλλόγους της Γερμανίας.

Η Πανεπειρωτική Ομοσπονδία Γερμανίας ιδρύθηκε το 1976 στη Στουτγάρδη με πρωτοβουλία της Πανεπειρωτικής Αδελφότητας Στουτγάρδης με το όνομα **"Πανεπειρωτική Ομοσπονδία Δυτ. Γερμανίας"** (*Panepirotischer Verband in W. Deutschland*).

Σήμερα ο αριθμός των συλλόγων αυτών στη Γερμανία ανέρχεται στους 30. Το έτος 1979 είναι σταθμός στην ιστορία της Πανεπειρωτικής Ομοσπονδίας Γερμανίας. Τη χρονιά αυτή, 1η Δεκεμβρίου 1979, στη Γενική Συνέλευση που έγινε στη Στουτγάρδη, όπου συμμετείχαν αντιπρόσωποι από όλη τη Γερμανία, και μετά από μακρά και ολονύχτια συνεδρίαση, ψηφίστηκε ένα εντελώς καινούριο καταστατικό. Άλλαξε επίσης και το όνομά της και λέγεται από τότε:

"Πανεπειρωτική Ομοσπονδία Γερμανίας" (*Verband Paniprotiki in der Bunderepublik Deutschland*).

Την ίδια χρονιά έγινε στη Φραγκφούρτη μεγάλο Συνέδριο, όπου έλαβαν μέρος πολλοί Ηπειρώτες επιστήμονες της Γερμανίας και από την Ελλάδα ο διευθυντής Περιφέρειας Ηπείρου κ. Μπούτης και ο διευθυντής της Βιομηχανικής Τράπεζας Ιωαννίνων κ. Τζάλας.

Σκοπός ήταν η ίδρυση ανωνύμων εταιρειών στην Ήπειρο.

Το νεοεκλεγμένο Δ.Σ έλαβε για πρώτη φορά μέρος στο Πανεπειρωτικό Συνέδριο που έγινε στα Γιάννενα τον Ιούλιο του 1981. Από τότε και μέχρι σήμερα όλα τα Δ.Σ παίρνουν μέρος στα Πανεπειρωτικά Συνέδρια και κάνουν εισηγήσεις και παρεμβάσεις με σκοπό την ανάπτυξη της Ηπείρου. Επίσης κάνουν **προτάσεις για λύσεις των προβλημάτων** που αντιμετωπίζει ο ξενιτεμένος Ηπειρώτης.

Seite 4 von 5

Από τότε και μετά το βάρος των επόμενων Διοικητικών Συμβουλίων δόθηκε στην ίδρυση Ηπειρωτικών Συλλόγων σ' όλη τη Γερμανία, στην καταγραφή των Ηπειρωτών στη Γερμανία (αριθμός Ηπειρωτών, απασχόληση, παλιννόστηση, σχολική εκπαίδευση κλπ.), τα αποτελέσματα της οποίας είχαν απήχηση στους αρμοδίους. Γνωστές είναι οι αναλύσεις και εισηγήσεις, του πρώην προέδρου της Πανεπειρωτικής κ. Φώτου Κώστα από τη Νυρεμβέργη.

Από τότε και μέχρι σήμερα γίνονται προσυνεδριακές συνελεύσεις με σκοπό την καλύτερη προετοιμασία των Πανεπειρωτικών Συνεδρίων που γίνονται από την Πανεπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδας. Επίσης γίνονται, σε συνεργασία με άλλους ηπειρώτικους συλλόγους, ημερίδες, όπου καλούνται πολιτικοί και άλλοι φορείς από την Ήπειρο με εισηγήσεις, συζητήσεις που αφορούν την ανάπτυξη της Ηπείρου.

Το 1992 δημιουργήθηκε επιτροπή συμπαράστασης Βορειοηπειρωτών, η οποία συγκέντρωσε χρήματα και τα έστειλε στην Ήπειρο για την ενίσχυση των πρώτων

Βορειοηπειρωτών προσφύγων. Κατόπιν συγκέντρωσε και απέστειλε το ποσό των 54.000 μάρκων για την ανέγερση Ιερού Ναού στο Δέλβινο. Το 1996 έγινε αδελφοποίηση των πόλεων Ιωαννίνων και Μάννχαϊμ και συνεργασία των πανεπιστημίων τους.

Το 1999 στο 6ο Παγκόσμιο Πανηπειρωτικό Συνέδριο που έγινε στην Ηγουμενίτσα παρουσίασε προτάσεις, που διαβάζοντάς τις σήμερα βλέπουμε πόσο σωστές ήταν. Αναφέρω εδώ με τίτλους τις προτάσεις αυτές:

1. Προοπτικές για τους Ηπειρώτες της Γερμανίας (Απασχόληση, παλιννόστηση και επενδύσεις, σχολική εκπαίδευση, διατήρηση ηπειρωτικής παράδοσης)
2. Διατήρηση και ανάπτυξη του Ελληνισμού της Β. Ηπείρου.
3. Η αναγκαιότητα της αεροπορικής σύνδεσης της Ηπείρου με πόλεις της Ευρώπης.
4. Η διατήρηση της πολιτιστικής παράδοσης στην Ήπειρο.
5. Η διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος στην Ήπειρο.
6. Η αναγκαιότητα σύνδεσης της Ηπείρου με τους αγωγούς φυσικού αερίου.

Από το 2000 έγιναν οι πρώτες προσπάθειες για την καλύτερη συνεργασία των Ηπειρωτών του Εξωτερικού. Ιδιαίτερα με την εκλογή του νέου διοικητικού συμβουλίου από το 2003 και μετά, που ανέλαβε την προεδρία ένας νέος επιστήμονας και τεχνοκράτης, ο νυν πρόεδρος κ. **Χρυσόστομος Δήμου**, έγιναν αρκετές προσπάθειες για την ανάδειξη ενός διεθνοποιημένου προφίλ του Ηπειρώτη μετανάστη της Γερμανίας και του εξωτερικού εν γένει.

Με τη συμμετοχή σε διεθνή φόρα επετεύχθη η συνεργασία μεταξύ των ηπειρωτικών οργανώσεων του εξωτερικού, αποτέλεσμα της οποίας ήταν η ίδρυση της **Διεθνούς Συντονιστικής Επιτροπής Αποδήμων Ηπειρωτών Εξωτερικού**. Αποκορύφωμα δε της συνεργασίας αυτής είναι η διεξαγωγή της **Α΄ Παγκόσμιας Συνδιάσκεψης Ηπειρωτών του Εξωτερικού στα Γιάννενα 28-30 Ιουλίου** όπου βρισκόμαστε σήμερα.

Συμπεράσματα - προοπτικές

Η Πανηπειρωτική Ομοσπονδία Γερμανίας έχει θέσει τους παρακάτω στόχους:

1. Να κάνει καταγραφή και να συγκεντρώσει τα στοιχεία που αφορούν την ηπειρωτική αποδημία.

Seite 5 von 5

2. Να κάνει καταγραφή των Ηπειρωτών Επιστημόνων, με σκοπό να μελετήσει με ποιους τρόπους αυτοί μπορούν να βοηθήσουν την Ήπειρο και τους Ηπειρώτες γενικά.

3. Να δημιουργήσει επιτροπές νεολαίας σε όλους τους Συλλόγους με σκοπό τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ηπείρου και την παροχή κάθε είδους βοήθειας προς αυτούς.

4. Να συμβάλει στην εκμάθηση και διατήρηση της ελληνικής γλώσσας στις νέες και νέους της Ηπείρου στη Γερμανία
5. Να συμβάλει στην προστασία και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Βορειοηπειρωτών.
6. Να συμβάλει στη σύνδεση των εμπορικών επιμελητηρίων της Ηπείρου με τα αντίστοιχα των οικονομικών κέντρων της Γερμανίας.
7. Να συνεργάζεται με τις τοπικές αρχές της Ηπείρου και να ενημερώνει τους Ηπειρώτες του εξωτερικού για τις επενδυτικές δυνατότητες στην Ήπειρο.
8. Να προχωρήσει στην ίδρυση Πανεπιστημιακής Ομοσπονδίας Ευρώπης.
9. Να διοργανώσει το **Αντάμωμα Ηπειρωτών Ευρώπης**. Το πρώτο Αντάμωμα θα γίνει στις **18 και 19 Νοεμβρίου 2006 στη Φραγκφούρτη**.

Κλείνοντας θέλουμε να τονίσουμε ότι οι μεγάλες ανακατατάξεις και αλλαγές της εποχής μας μέσω της παγκοσμιοποίησης επηρεάζουν και την λειτουργία των δικών μας οργανώσεων.

Το θετικό όλων αυτών είναι ότι μας δίνεται η δυνατότητα δημιουργίας δικτύων **Ηπειρωτικής Νεολαίας, Ηπειρωτών Επιστημόνων και Επιχειρηματιών** με απώτερο σκοπό τη **δημιουργία ενός Ηπειρωτικού Λόμπι** σε διεθνές επίπεδο.

Ευχαριστώ

Γιάννινα 28.07.2006

Σπύρος Κωσταδήμας

Υπεύθυνος Τύπου

Πανεπιστημιακής Ομοσπονδίας Γερμανίας

Τηλ.: 0049/2203/14357

Φαξ: 0049/2203/181577

Κινητό:0049/171-5374 527

E-Mail: Sp.Kostadimas@gmx.net